

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติม สำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรม

DEVELOPMENT OF SUPPLEMENTARY INSTRUCTION IN ADDITIONAL BASIC COMPETENCIES MODEL FOR STUDENTS IN THE DUAL VOCATIONAL SYSTEM UNDER THE OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION THROUGH ACTIVITY – BASED CAMP

อนันตา จันทโรจน์*, ณฐพร อุตกฤษฎ์ และไพโรจน์ สติรยาการ

Ananta Chantaroch*, Nathaporn Utakrit, Pairote Stirayakorn

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

King Mongkut's University of Technology North Bangkok

*Corresponding Author E-mail:s6202061910031@email.kmutnb.ac.th

Received March 30, 2026; Revised June 7, 2026; Accepted June 8, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบ 2) พัฒนาและประเมินรูปแบบและ 3) พัฒนาและประเมินหลักสูตรรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 19 คน เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก การประเมินความเหมาะสมรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน โดยใช้แบบสอบถาม 10 ข้อคำถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการกรอบสมรรถนะพื้นฐาน การสอนเสริมโดยการใช้ค่ายกิจกรรม การประเมินผลหลังค่ายกิจกรรม หลักเกณฑ์การศึกษาระบบทวิภาคี และการสรุปผลรายงานผู้เกี่ยวข้อง 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจาก 6 องค์ประกอบ มีโครงสร้างที่ชัดเจน มีความเชื่อมโยงระหว่างกันและสะดวกต่อการนำไปใช้ มีผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คนอยู่ในระดับมาก 3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม สรุปผลดังนี้ ผลการประเมินบริบท พบว่า ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นพบว่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ย 1.00 ในทุกองค์ประกอบของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ผลการประเมินกระบวนการพบว่า ผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎีมีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.69/84.80 และผลสัมฤทธิ์ภาคปฏิบัติมีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.65 ค่าความพึงพอใจในการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดและการประเมินผลผลิต พบว่า มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, รูปแบบการจัดสอนเสริม, สมรรถนะพื้นฐาน, ระบบทวิภาคี, ค่ายกิจกรรม

Abstract

This article aims to 1) study the components, 2) develop and evaluate the model and 3) develop and evaluate the efficiency of supplementary instruction in additional basic competencies model for students in the dual vocational system under the Office of the Vocational Education Commission through activity – based Camp. The components were studied through in-depth interview with 19 specialists. The appropriateness of the model was evaluated by 9 experts using a 10-item questionnaire and analyzed the data by calculating the mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.) The effectiveness of the training program was evaluated through CIPP Model. The research results were found as follows; 1) The components of model consisted of 6 main components: needs analysis, basic competencies frame work, supplementary instruction through activity-based camps, post-camp evaluation, criteria of the dual vocational education system, and a stakeholder summary report; 2) The developed model of supplementary instruction has clear structure, interconnected elements, is easy to implement and its suitability was assessed at a high level by 9 experts and 3) The effectiveness of the training course is summarized as follows: The contextual evaluation found the overall suitability of the training course to be at the highest level. The initial factor evaluation showed a mean consistency index of 1.00 across all course components with the behavioral objectives. The process evaluation revealed average scores of 85.69%/84.80% for theoretical learning and 86.65% for practical learning. Training satisfaction was at the highest level, and the overall outcome evaluation was also at the highest level.

Keywords: Training program, Supplementary instruction, basic competencies, Dual vocational system, activity – based camp

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันว่า ในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมุ่งหวังให้คนไทยมีจิตสำนึก มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสูงและมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลักโดยตรงในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อดำรงชีวิตในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมโดยมีนโยบายเน้นการจัดการเรียนการสอนทางด้านทักษะวิชาชีพควบคู่ไปกับทฤษฎีความรู้ต่าง ๆ โดยในการปฏิบัติภารกิจหลักที่ผ่านมาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาก่อนหน้านี้ก็ได้ดำเนินการตามแนวพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 มาตรา 8 ซึ่งกำหนดแนวทางในการจัดการ

อาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพไว้ 3 รูปแบบอย่างต่อเนื่อง คือ การจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่สถานศึกษาสามารถนารายวิชาชีพที่ตรงหรือสัมพันธ์กับลักษณะงานไปเรียนหรือไปฝึกในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐได้ โดยเลือกจากหมวดวิชาชีพ ทั้งวิชาชีพพื้นฐาน วิชาชีพเฉพาะ และวิชาชีพเลือกตามความเหมาะสมและตามข้อตกลงความร่วมมือกับสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567)

อย่างไรก็ตามในการนารายวิชาชีพ ไปจัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการ ทั้งในรูปแบบของการฝึกงานหรือฝึกอาชีพนักศึกษาระบบทวิภาคียังคงพบอุปสรรคและปัญหาหลายประเด็น ทั้งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชนดังข้อรายงานการศึกษาแนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อตอบสนองการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีข้อค้นพบถึงปัญหาที่สำคัญได้แก่การฝึกอาชีพในภาคประกอบการไม่ครบตามเนื้อหาวิชาที่มีความไม่พร้อมของภาคประกอบการและการจัดทำแบบฝึกอาชีวะมีความต่างกัน ซึ่งปัญหานี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการรายงานสภาพปัญหาและข้อจำกัดของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาปีงบประมาณพ.ศ. 2567 ที่พบปัญหาการเรียนการสอนระบบทวิภาคีในเรื่องของการฝึกอาชีพทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่เข้าฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากสถานประกอบการมีบริบทที่ต่างกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

จากข้อค้นพบและแนวคิดดังกล่าวประกอบกับแนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2567 ได้กำหนดให้สถานศึกษาสามารถอบรมเสริมความรู้เฉพาะเรื่องของสถานศึกษาได้ โดยออกแบบการจัดการเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมสอนเสริมเพิ่มเติมสมรรถนะในส่วนที่นักศึกษายังขาดความครบสมบูรณ์ภายใต้การดูแลของอาจารย์ผู้สอนและสามารถให้นักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อส่งเสริมความมีน้ำใจการรู้จักช่วยเหลือและพัฒนาทักษะฝีมือไปพร้อมกันจะช่วยให้แก้ไขปัญหาให้นักศึกษาได้ โดยใช้การสอนเสริมในรูปแบบของค่ายกิจกรรมที่จัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มทำงานโดยในแต่ละกลุ่มจะมีนักศึกษาที่มีความสามารถหรือความถนัดในแต่ละงานที่แตกต่างกันเพื่อที่นักศึกษาจะได้แสดงความคิดเห็นหรือความสามารถของตนเองในด้านที่ตัวเองถนัดพร้อมส่งเสริมทักษะผู้นำและการทำงานเป็นทีม การคิดออกแบบการทำงาน ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2567) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาเป็นอย่างดี

จากความสำคัญดังกล่าวก่อให้เกิดแนวคิดว่าการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีควรมีรูปแบบมีวิธีการเป็นการเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนสายอาชีพดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสั่งักัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรมโดยการรวบรวมแนวปฏิบัติที่มีคุณภาพตามเกณฑ์หลักสูตรกำหนด มาเป็นองค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรมของรูปแบบการจัดสอนเสริม เพื่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้การศึกษาระบบทวิภาคีมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรม
- 2) เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรม
- 3) เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร ที่เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทาง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

(Keeves, 1997) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึงโครงสร้าง หรือ แบบจำลองที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นเพื่อแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างหลักการพื้นฐานหรือ แนวคิดในการศึกษาซึ่งแสดงข้อความจำนวนหรือภาพทำให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์นั้นๆ และแสดงความสัมพันธ์ของลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ Keeves ยังได้แบ่งประเภทรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ไว้ 4 ประเภท คือ 1) Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรม 2) Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ 3) Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์ เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และ 4) Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis โดยการนำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น สามารถถูกตรวจสอบได้และควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ของเรื่องที่กำลังศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดทำ การนำไปใช้ ตลอดจนการประเมินหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย (Tyler, 1975) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หมายถึงการพัฒนาแผนสำหรับโปรแกรมการศึกษา ซึ่งจะมีการกำหนดและการเลือกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา การเลือกประสบการณ์การเรียนการจัดประสบการณ์การเรียนและการประเมินผลโปรแกรมการศึกษา โดยหลักเกณฑ์การคัดเลือกรายวิชา เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีตามคู่มือที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี 2567 ที่กำหนดไว้ ตั้งแต่การคัดเลือกรายวิชา ร่วมกับสถานประกอบการ การวิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ งานวิจัยของ

(ธีราทร สมิตธิวานิช และคณะ, 2568) เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในโครงการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ได้ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในสถานประกอบการนั้น จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์สมรรถนะร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการอย่างใกล้ชิด โดยการนำวิธีการเรียนรู้แบบปรับเหมาะ (Adaptive Learning) มาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อลดช่องว่างระหว่างทฤษฎีในห้องเรียนกับการปฏิบัติงานจริงในภาคอุตสาหกรรม

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี

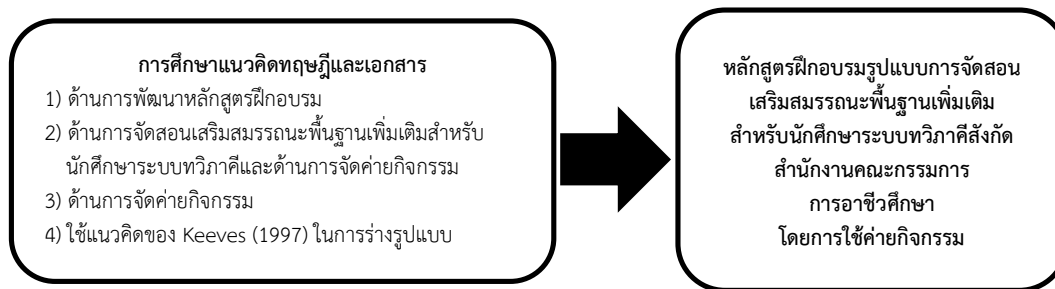
หลักของการสอนเสริมในการจัดการศึกษา ในแต่ละระดับ แต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ไม่มีกำหนดวิธีการสอนเสริมไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับหรือระเบียบว่าด้วยการจัดการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับการศึกษาสายอาชีพ ทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ให้นโยบายสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมที่ส่งเสริม ให้เกิดการเตรียมพร้อมกำลังคนฐานความรู้ (knowledge manpower) และให้มีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะนักศึกษาทวิภาคี ที่มีโอกาสฝึกอาชีพ ได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติตามแผนฝึกอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2567)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดค่ายกิจกรรม

ค่ายกิจกรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวม (มานพ ศรีเทียม และคณะ, 2563) อธิบายว่า กิจกรรมค่ายวิชาการเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับสูง (อโณทัย พลเยี่ยม เพชรแสง, 2563) กล่าวว่าการจัดกิจกรรมค่ายเป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนที่ใช้กิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วม การฝึกปฏิบัติ และการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถและทักษะทางสังคมของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แนวคิดค่ายกิจกรรมยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ผ่านการคิด วิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติจริง โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้ได้ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบ ด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ด้านการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีและด้านการจัดค่ายกิจกรรม ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็น 7 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบของการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย ใช้วิธีสัมภาษณ์โดยเป็นตัวแทนจากสถานประกอบการได้แก่ ผู้จัดการ หัวหน้างาน และครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 15 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน โดยผู้รับการสัมภาษณ์ทั้ง 19 คนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลหรือจัดการศึกษาระบบทวิภาคีอย่างน้อย 5 ปี ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 ทุกข้อคำถาม และมีผลการประเมินความเหมาะสมในระดับมาก จากนั้นจึงทำการสังเคราะห์ข้อมูล (Data Synthesis) ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและประเมินความเหมาะสมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย ในการประเมินความเหมาะสมรูปแบบเป็นผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ จำนวน 9 คน ใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินด้านความเหมาะสม จำนวน 10 ข้อคำถาม ซึ่งในแต่ละข้อคำถามได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน อยู่ในระดับมาก และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 ทุกข้อคำถาม จากนั้นจึงนำเครื่องมือที่สมบูรณ์มาใช้ประเมินในรูปแบบของการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ทั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และ การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม

กำหนดหลักสูตรฝึกอบรมเป็นรายหัวข้อ ผู้วิจัยนำหัวข้อวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง (Topic Analysis) เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมให้ครบถ้วนและเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ จำนวน 9 คน ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร จำนวน 12 ข้อคำถาม โดยสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ซึ่งในแต่ละข้อคำถามได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน อยู่ในระดับมากและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 ทุกข้อคำถาม จากนั้นจึงนำเครื่องมือที่ผ่านเกณฑ์มาใช้ประเมินหลักสูตรร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม

นำหลักสูตรไปทดลองใช้ที่วิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์ มีผู้เข้าอบรม เป็นครูผู้สอน 18 คน หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ 1 คนและหัวหน้างานฝ่ายวิชาชีพ 1 คน รวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนทั้งสิ้น 20 คน มีค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี E1/E2 เฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 90.23/92.15 ค่าความเชื่อมั่น 0.75 ส่วนภาคปฏิบัติเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 85.11 ค่าความเชื่อมั่น 0.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 3 รายการและค่าความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 6 นำหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการนำค่ายกิจกรรมไปใช้จริง

นำหลักสูตรไปใช้จริงที่วิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรี มีผู้เข้าอบรม เป็นหัวหน้างานฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้างานฝ่ายวิชาชีพ 1 คน และครูผู้สอนสาขาเทคนิคยานยนต์ 4 คน รวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 7 ติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการนำค่ายกิจกรรมไปใช้จริง

กลุ่มเป้าหมายในการติดตามจากการไปใช้จริงได้แก่นักเรียนระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคโนโลยีนนทบุรีที่เสร็จสิ้นจากการฝึกอาชีพในสถานประกอบการและกลับเข้ามาเรียนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมด้วยการเข้าค่ายกิจกรรม จำนวน 20 คน เครื่องมือติดตามและประเมินผลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ Likert เพื่อสอบถามความคิดเห็นในการดำเนินการตามรูปแบบ จำนวน 10 ข้อคำถาม ซึ่งในแต่ละข้อคำถามได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และตรวจสอบคุณภาพผู้เชี่ยวชาญ 3 คน อยู่ในระดับมากและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.00 ทุกข้อคำถาม หลังจากนั้นนำผลจากข้อคำถามไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่ศึกษาและทำการสังเคราะห์จากคำสัมภาษณ์ควรประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ กรอบสมรรถนะพื้นฐาน การสอนเสริมโดยการใช้ค่ายกิจกรรม การประเมินผลหลังค่ายกิจกรรมหลักเกณฑ์การศึกษาระบบทวิภาคี และการสรุปผลรายงานผู้เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและการประเมินรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม (n=9)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การวิเคราะห์ความต้องการ			
1.1 สภาพปัญหา	3.67	0.50	มาก
1.2 สมรรถนะที่ต้องการพัฒนา	3.67	0.50	มาก
2. กรอบสมรรถนะพื้นฐาน			
2.1 กลุ่มวิชาชีพ	4.89	0.33	มากที่สุด
2.2 งานเทคนิคยานยนต์	3.56	0.53	มาก
3.การสอนเสริมโดยการใช้ค่ายกิจกรรม			
3.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	3.78	0.44	มาก
3.2 ผู้เรียนเป้าหมาย	3.67	0.50	มาก
3.3 กิจกรรมค่าย	3.56	0.53	มาก
4.การประเมินผลหลังค่ายกิจกรรม			
4.1 ภาคทฤษฎี	4.89	0.33	มากที่สุด
4.2 ภาคปฏิบัติ	4.89	0.33	มากที่สุด
5. การสรุปผลรายงานผู้เกี่ยวข้อง			
5.1 สถานศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด
5.2 สถานประกอบการ	4.67	0.50	มากที่สุด
6. หลักเกณฑ์การศึกษาระบบทวิภาคี			
6.1 แบบฟอร์มเอกสารต่างๆตามระเบียบ	4.35	0.48	มาก
รวม	4.18	0.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าความเหมาะสมของรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติม นักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรม มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายการย่อยพบว่า การประเมินผล หลังค่ายกิจกรรม ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีรายการค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมชื่อ หลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติม นักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรมประเมินหลักสูตรฝึกอบรม ประยุกต์ใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) ปรากฏผลตามลำดับดังนี้

ผลการประเมินบริบท (Context Evaluation : C) พบว่า ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างหัวเรื่องกับหลักสูตรฝึกอบรมทุกรายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด

ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) พบว่า ดัชนีความสอดคล้องในทุกรายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด และค่าความเหมาะสมของแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากภาคทฤษฎี มีคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดร้อยละ 85.69 และมีคะแนนจากแบบทดสอบร้อยละ 84.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และมีคะแนนจากการปฏิบัติงานร้อยละ 86.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 75 ตลอดจนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation : P) พบว่าผลการประเมินความคิดเห็นกลุ่มผู้เรียนที่เข้าร่วมค่ายกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรม ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการ 2) กรอบสมรรถนะพื้นฐาน 3) การสอนเสริม โดยการใช้ค่ายกิจกรรม 4) การประเมินผลหลังค่ายกิจกรรม 5) หลักเกณฑ์การศึกษาระบบทวิภาคี และ 6) การสรุปผลรายงานผู้เกี่ยวข้อง นับเป็นองค์ประกอบที่สามารถตอบสนองการจัดการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาสายอาชีพได้มีประสบการณ์ตรงต่อลักษณะงาน เต็มเต็มช่องว่างสมรรถนะวิชาชีพเพื่อให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางส่งเสริมนโยบายการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มสมรรถนะให้กับนักศึกษาระบบทวิภาคีตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่กำหนด รวมถึงได้นำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงมาวิเคราะห์องค์ประกอบฯ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจากผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลทำให้องค์ประกอบของรูปแบบฯ ที่ได้ สามารถนำไปใช้

เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงต่อลักษณะงานเฉพาะ ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี สุขชุม และคณะ (2566) ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและพบว่า การนำรูปแบบการสอนเสริมโดยการใช้ค่ายกิจกรรมมาใช้ถือเป็นแนวทางสำคัญในการเติมเต็มช่องว่างของสมรรถนะวิชาชีพ (Skill Gaps) ที่อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างของบริบท การฝึกอาชีพในสถานประกอบการแต่ละแห่งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานจริงอย่างครบถ้วน ส่งผลให้สามารถบรรลุสมรรถนะวิชาชีพตามมาตรฐานหลักสูตรและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการใช้ค่ายกิจกรรม มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น คำนึงถึงความถูกต้องขององค์ประกอบหลักการและวิธีการสร้างรูปแบบอีกทั้งได้มีการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตรง ตลอดจนศึกษาโครงสร้างรายวิชาชีพ ตามหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีฯ ที่กำหนดเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบฯ ประเภท Semantic Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่อธิบายให้เห็นภาพและองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structure Relationship) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีของการสร้างรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ภายใต้แนวคิดของ Keves (1988) จึงส่งผลทำให้รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์สิลป์รัตนอุดม (2565) ที่พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งพบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินด้านความถูกต้องความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบได้รับการตรวจสอบและประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง ส่งผลให้รูปแบบมีความสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดการสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรมได้ผลการประเมินประสิทธิภาพในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementation) ได้ผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี E1/E2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 85.69/84.80 ภาคปฏิบัติมีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 86.65 ตลอดจนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้เริ่มต้นออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมโดยเริ่มจากการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง (Topic Analysis) เพื่อให้ได้หัวข้อหลัก และหัวข้อย่อยแล้วนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมแบบฝึกหัด แบบทดสอบและกำหนดวิธีการสอน มีสื่อประกอบการฝึกอบรมที่ทันสมัย กระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน นอกจากนี้วิทยากรผู้บรรยายเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ตรงในวิชาชีพสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นอย่างดีและตรงประเด็น ทั้งนี้ผู้เข้ารับการอบรมได้นำทักษะความรู้กลับไปดำเนินรูปแบบในสถานศึกษาโดยการจัดค่ายกิจกรรมให้กับผู้เรียน ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้รับผิดชอบการสอนเสริม ดำเนินการเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ตรงตามรายวิชาที่เรียน มีการออกแบบการสอนเสริมโดยใช้ค่ายกิจกรรมที่ผ่านการร่วมการสังเคราะห์และร่วมกันออกแบบจากครูผู้สอนที่สอดคล้องกับรายวิชาและจัดทำเป็นฐาน

กิจกรรมให้ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เดิมรู้จักแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเนื้อหาต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการจัดค่ายกิจกรรมที่นอกเหนือจากความรู้แล้วควรส่งเสริมให้ผู้เข้าค่ายกิจกรรมมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักคิดและรู้จักสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilson & Sibthorp (2018) ที่พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการอยู่ค่ายร่วมกันคือบทบาทของผู้สอนและตารางกิจกรรมที่ชัดเจน จะสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ การออกแบบกิจกรรมการสอนเสริมในค่ายที่สถานศึกษาปฏิบัติได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนที่มีความถนัดต่างกันได้มาอยู่กลุ่มเดียวกันเกิดการเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน จึงช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ รวมถึงสอดคล้องกับการศึกษาของ เชาวฤทธิ์ ลำพาย และคณะ (2568) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับสถานการณ์ใหม่ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ซึ่งสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า การจัดสอนเสริมโดยใช้ค่ายกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการปฏิบัติ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในระดับสูงตามเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัยที่สามารถสรุป เป็นแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้การจัดการสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาาระบบทวิภาคี
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยการใช้ค่ายกิจกรรม

องค์ความรู้ใหม่คือการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยพัฒนา “การจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมโดยใช้ค่ายกิจกรรม” (Activity-Based Supplementary Competency Enhancement Model for Dual Vocational Education) เพื่อใช้เป็นกลไกในการลดช่องว่างสมรรถนะ (Competency Gap) ที่เกิดจากความแตกต่างของบริบทการฝึกอาชีพในสถานประกอบการแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระบบทวิภาคีให้มีความครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพ ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการฝึกในสถานประกอบการเพียงอย่างเดียวแต่สามารถใช้ “ค่ายกิจกรรมเชิงสมรรถนะ” (Competency-Based Activity Camp) เป็นเครื่องมือเสริมเพื่อเติมเต็มสมรรถนะที่ผู้เรียนยังขาดได้อย่างเป็นระบบ โดยอาศัยกระบวนการ 6 องค์ประกอบที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) 2) การกำหนดกรอบสมรรถนะพื้นฐาน (Basic Competency Framework) 3) การจัดการเรียนรู้ผ่านค่ายกิจกรรม (Activity-Based Camp Learning) 4) การประเมินผลหลังการเข้าค่าย (Post-Camp Evaluation) 5) การบูรณาการกับหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Education Compliance) และ 6) การสรุปผลและรายงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Reporting)

สาระสำคัญของรูปแบบนี้ คือ การเปลี่ยนแนวคิดจาก “การสิ้นสุดการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการฝึกอาชีพ” ไปสู่ “การพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่องหลังการฝึกอาชีพ” โดยใช้ข้อมูลช่องว่างสมรรถนะที่เกิดขึ้นจริงเป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติม ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างตรงจุดและสามารถยกระดับสมรรถนะให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันได้ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาทักษะวิชาชีพในบริบทจริง ส่งผลให้เกิดการฟื้นคืนความรู้ (Recalled Knowledge) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Applied Knowledge) และการถ่ายโอนความรู้สู่การปฏิบัติงานจริง (Transferred Knowledge) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ งานวิจัยยังเสนอแนวคิดใหม่ว่า “ค่ายกิจกรรม” ไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่สามารถพัฒนาเป็นกลไกเชิงระบบในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อสร้างมาตรฐานสมรรถนะผู้เรียนให้เท่าเทียมกัน แม้จะได้รับประสบการณ์ฝึกอาชีพจากสถานประกอบการที่มีบริบทแตกต่างกัน ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ในการพัฒนาคุณภาพกำลังคนอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 21

สรุปผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยใช้ค่ายกิจกรรม มีส่วนสำคัญให้สถานศึกษามีวิธีในการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาระบบทวิภาคีที่ต้องมีการฝึกอาชีพในสถานประกอบการเพื่อสร้างประสบการณ์จริงและเรียนในสถานศึกษาให้ครบตามเกณฑ์หลักสูตรกำหนด เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสายอาชีพตามจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การจัดสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานโดยใช้ค่ายกิจกรรมสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม การออกแบบค่ายกิจกรรมสามารถออกแบบได้หลากหลายให้สอดคล้องกับประเภทวิชาและสาขางาน ที่ต้องการแก้ปัญหาหรือ

ต้องการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น การจัดสอนเสริมโดยใช้กิจกรรมค่ายที่มีคุณภาพจะมองเห็น การเชื่อมโยงการบูรณาการระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งจะเป็นการสร้างความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาการศึกษาสายอาชีพได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบการจัดสอน เสริมสมรรถนะพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับนักศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาโดยใช้ค่ายกิจกรรม ไปประยุกต์ใช้ตามบริบทให้สอดคล้องกับรายวิชาที่จัดการเรียน การสอนระบบทวิภาคี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ ได้ข้อค้นพบองค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดสอนเสริมและได้นำมาจัดทำเป็นคู่มือ หลักสูตรโดยได้ยกตัวอย่างสายอุตสาหกรรมด้านงานยานยนต์หลายประเด็นซึ่งสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้ โดยควรให้ความสำคัญกับการคัดเลือกรายวิชา ในการนำไปจัดฝึกอาชีพในสถานประกอบการและนำกลับมาจัดสอนเสริมสมรรถนะเพิ่มเติม ในสถานศึกษาสำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับสาขา งานด้านบริหารธุรกิจ เพื่อศึกษาความแตกต่างให้เกิดการพัฒนาอย่างหลากหลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551*. โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2567). *แนวทางการจัดการเรียนรู้หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2567* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ <http://chan.nfe.go.th/nayayarm/UserFiles/File/Learning2567.pdf>
- เชาวฤทธิ์ ลำพวย, สุภาดา คำตา และสุนทรผไท จันทระ. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมผ่านเครือข่ายความร่วมมือ “RCN Model” เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ต่อสายอาชีวศึกษา. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมอาชีวศึกษา*, 9(2), 180-191.
- ธีรพร สมทิธวณิช และคณะ. (2568). รูปแบบการพัฒนาวิทยากรผู้ช่วยฝึกอบรมครูฝึกในสถาน ประกอบการโดยวิธีการเรียนรู้แบบปรับเหมาะ: กรณีศึกษาสถานประกอบการในโครงการจัด การศึกษาระบบทวิภาคี. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 15(3), 1554-1569.
- มนตรี สุขชุม, วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย และภูมิภคธวัช ภูมิพงศ์คชศร. (2566). การพัฒนารูปแบบการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทช่างอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(1), 233-240.
- มานพ ศรีเทียม, ศุภรดา สุขประเสริฐ และอมรา ศรีแก้ว. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านและการ เขียนภาษาไทย โดยใช้กิจกรรมค่ายวิชาการ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้าน

- ชัยภูมิ จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, (5)10, 95-104.
- พงศ์ศิลป์ รัตนอุดม. (2565). รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา*, 16(1), 58-75.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2567). *คู่มือการดำเนินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปี 2567*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2567). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2567*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580*.
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อตอบสนองการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- อโณทัย พลเยี่ยม เพชรแสง. (2563). การพัฒนาทักษะผู้นำกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษสำหรับผู้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษา. *Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*, 40(3), 12-24.
- Keeves, P. J. (1997). *Educational research methodology and measurement: An international handbook*. Pergamon Press.
- Tyler, R. W. (1975). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.
- Wilson, C., & Sibthorp, J. (2018). Examining the role of summer camps in developing academic and workplace readiness. *Journal of Youth Development*, 13(1-2), 83-104.